

PELAKSANAAN PROGRAM ULUL ALBAB DI MRSM: SATU KAJIAN

ZAINORA DAUD

zainora@usim.edu.my/ 019-2623681

NOR NADIRAH BINTI HUSSIN
Fakulti Pengajian Quran dan Sunnah
Universiti Sains Islam Malaysia (USIM)

PHAYILAH YAMA
Fakulti Pengajian dan Peradaban Islam
Kolej Univesiti Islam Antarabangsa Selangor (KUIS)

ABSTRAK

Program Ulul Albab adalah melahirkan individu yang mempunyai akhlak terpuji sebagai asas utama pembangunan modal insan yang holistik. Kajian ini bertujuan mengenal pasti pelaksanaan komponen-komponen yang dilaksanakan dalam program Ulul Albab. Kajian berbentuk kuantitatif dengan menggunakan kaedah tinjauan bagi mengutip data. Kajian ini melibatkan sebuah Maktab Rendah Sains Mara (MRSM) Ulul Albab di Gemencheh, Negeri Sembilan dengan responden seramai 115 orang pelajar tingkatan lima. Terdapat tiga komponen dalam modul Ulul Albab iaitu Quranik, Ijtihadik dan Ensiklopedik. Analisis deskriptif peratusan menunjukkan tahap pelaksanaan program adalah baik. Hasil dapatan kajian menunjukkan bahawa sebanyak 93.7% terlibat dengan komponen Quranik, konsep ijtihadik 82% dan konsep ensiklopedik 91%. Kajian mencadangkan supaya memperluaskan lagi pengajian program ululalbab supaya mampu menampung permintaan yang tinggi terhadap lepasan para pelajar sekolah rendah, sekaligus mampu melahirkan tenaga sumber professional kalangan huffaz yang berteraskan al-Quran dan Sunnah.

Kata kunci: Ulul Albab, MRSM, Quranik, Ijtihadik, Ensiklopedik

1. Pendahuluan

Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) ialah sejenis sekolah berasrama penuh yang dibina oleh Majlis Amanah Rakyat (MARA) di Malaysia bawah Akta Majlis Amanah Rakyat bil.20/1966. Penubuhan MRSM adalah salah satu usaha untuk mencapai matlamat MARA sebagai badan berkanun yang mempunyai sistem kewangan sendiri bagi membantu menjayakan pendidikan dan pembangunan usahawan di kalangan Bumiputera. (Prospektus Maktab Rendah Sains MARA 1994/1995).

Namun pada tahun 2002, MARA telah membuka ruang pengajian kepada bukan bumiputera sebanyak 10% terhadap MRSM tertentu sahaja. MRSM PKP dan MRSM Ulul Albab hanya mempunyai pelajar bumiputera sahaja (Prospektus Maktab Rendah Sains MARA 1994/1995).

2. Latar Belakang Kajian

MRSM pertama yang telah ditubuhkan ialah MRSM Seremban pada tahun 1972 teretus dari hasil cadangan sejak tahun 1968 ekoran kerana kuantiti golongan Bumiputra yang sangat kurang dalam bidang sains dan teknologi. Maktab ini telah dirasmikan oleh Yang Dipertuan Besar Negeri Sembilan Tuanku Jaafar Ibni Almarhum Tuanku Abdul Rahman pada tahun 1975 (http://www.pnm.gov.my/yangpertama/Edu_MRSM).

Objektif utama penubuhan MRSM ialah bagi menambah bilangan bumiputera dalam bidang sains dan teknologi. Seramai 150 orang pelajar perintis Bumiputera telah menjadi kumpulan pertama diterima belajar di maktab ini. MRSM telah di naikkan taraf kepada Kolej MARA Seremban pada tahun 1993. Sehingga kini terdapat 21 buah MRSM dan 4 Kolej MARA di seluruh Negara (http://www.pnm.gov.my/yangpertama/Edu_MRSM).

Jadual 1: Lokasi dan Tahun Penubuhan MRSM

NAMA MRSM	TAHUN PENUBUHAN
Kolej MARA Seremban, Negeri Sembilan	1972
MRSM Pengkalan Chepa, Kelantan	1973
MRSM Kuantan, Pahang	1974
MRSM/ Kolej MARA Kulim, Kedah	1977
MRSM Kuala Terengganu, Terengganu	1978
MRSM Muar, Johor	1980
MRSM Jasin, Melaka	1981
MRSM Taiping, Perak	1982
MRSM Balik Pulau, Pulau Pinang	
MRSM Terendak, Melaka	1983
MRSM Beseri, Perlis	1985
MRSM Kerteh/Kuala Berang, Terengganu	1987
MRSM Kuala Klawang, Negeri Sembilan	
MRSM Pasir Tumbuh, Kelantan	
MRSM PDRM Kulim, Kedah	1991
MRSM/Kolej MARA Banting, Selangor	1992
MRSM Gerik, Perak	1993
MRSM Kuching, Sarawak	
MRSM Serting, Negeri Sembilan	
Kolej MARA Kuala Nerang Terengganu	1994
MRYT-MARA Dungun, Terengganu	1995
MRYT-MARA Besut, Terengganu	
MRSM Muadzam Shah, Pahang	
MRSM Kota Putra, Besut, Terengganu	1997
MRSM Langkawi, Perak	1999

Sumber: Majlis Amanah Rakyat Buku Rekod Malaysia

Pada tahun 1974, calon-calon dari MRSM Seremban menduduki Sijil Rendah Pelajaran (SRP) buat kali pertama tetapi Lembaga Peperiksaan menganggap MRSM sebagai pusat peperiksaan persendirian kerana beroperasi secara berasingan daripada sistem Kementerian Pelajaran (http://ww1.utusan.com.my/utusan/Rencana/20121110/re_03/Menyambut-Pencapaian-40-tahun-MRSM-Seremban).

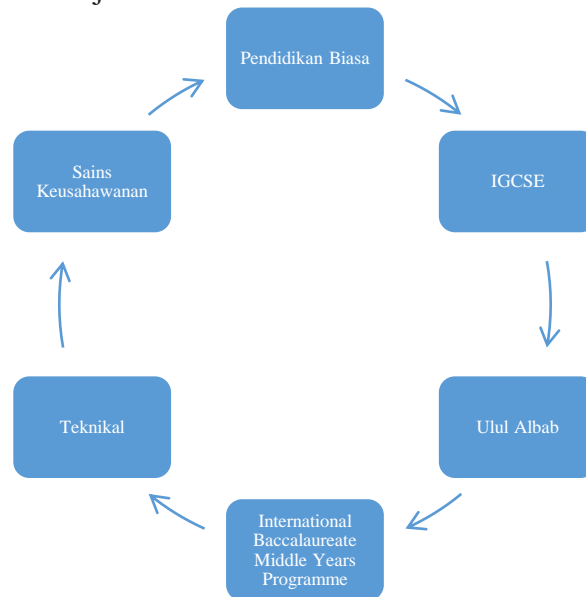
Pada tahun 1973, MARA membina MRSM kedua, MRSM Kota Bharu yang terletak di negeri Kelantan. Seramai 149 orang pelajar dan 20 orang kakitangan merupakan kumpulan perintis mendaftar masuk. Manakala, MRSM Kuantan merupakan MRSM ketiga yang telah dibina dan dirasmikan pada tahun 1974 (Prospektus Maktab Rendah Sains MARA 1994/1995).

3. Sistem Pendidikan

Terdapat enam jenis sistem pendidikan yang ditawarkan oleh MRSM. Setiap institusi MRSM hanya menjalankan satu program sahaja. Sebelum pengenalan kepada program khusus, kesemua MRSM hanya menjalankan program pendidikan biasa di mana mereka menggunakan kurikulum KBSM dan khas MARA sebagai kurikulum piawai. Walaupun terdapat beberapa sistem pendidikan yang berbeza, sistem-sistem ini masih lagi berasaskan kepada kurikulum KBSM dan MARA (<http://www.mara.gov.my/kurikulum-mrsm>).

Sistem pendidikan yang ditawarkan oleh MRSM sehingga tahun 2017 adalah seperti di dalam rajah 1 di bawah:

Rajah 1: Sistem Pendidikan di MRSM

Sumber: Majlis Amanah Rakyat (MARA)

Program Sains Keusahawanan merupakan sistem pendidikan terbaru yang ditawarkan MARA di mana MRSM Imtiaz YT Ketengah merupakan MRSM perintis untuk program ini. Manakala, hanya MRSM Bentong sahaja yang menawarkan program Teknikal. Sebahagian besar daripada MRSM di seluruh Malaysia menjalankan sistem pendidikan biasa. Menerusi program ini, pelajar akan didedahkan kepada kurikulum sedia ada yang digunakan dalam pendidikan biasa, dan ditambah dengan beberapa subjek berkaitan pengajian Islam (<http://www.mara.gov.my/kurikulum-mrsm>).

4. Maktab Rendah Sains Mara, Ulul Albab Gemencheh

MRSM Gemencheh adalah MRSM yang ditubuhkan di Malaysia yang menggunakan peruntukan Rancangan Malaysia yang kelapan. MRSM Gemencheh merupakan MRSM yang ketiga ditubuhkan di Negeri Sembilan. Ia merupakan salah sebuah institut pendidikan di bawah kelolaan MARA selain daripada MRSM Kuala Klawang dan MRSM Serting serta Kolej MARA Seremban. MRSM Gemencheh yang berkeluasan 56 ekar terletak kira-kira 11 km dari pekan Gemencheh. Kapasiti pelajar adalah seramai 840 orang, dengan 510 orang pelajar menengah rendah (tingkatan 1 hingga 3) dan 330 orang pelajar menengah atas (tingkatan 4&5). MRSM Gemencheh mula beroperasi pada 18 Disember 2006 tetapi pengambilan pertama pelajar-pelajar bermula pada 16 April 2007 dan pengambilan kedua pada 7 Mei 2007. Pengambilan pertama pelajar tingkatan 1 adalah seramai 120 dan tingkatan 4 seramai 240 orang. Bilangan guru ketika itu adalah 56 orang guru dan staf seramai 25 orang. (<https://ng.mrsm.edu.my/cms/content>).

Hasil cetusan idea daripada Pengerusi MARA YB. Dato Seri Idris bin Jusoh pada bulan September 2008, lahirlah MRSM Ulul Albab di MRSM Kota Putra pada tahun 2009 dan di MRSM Gemencheh pada tahun 2010 serta MRSM Kepala Batas pada 2011 dan MRSM Sungai Besar pada 2016. Matlamat Program Ulul Albab ini adalah untuk melahirkan generasi Al-Quran yang beriman, bertaqwa, berilmu, berakhlak mulia, berketrampilan, bertanggung jawab dan dapat berbakti kepada agama, bangsa dan negara serta melahirkan pelajar-pelajar yang berlatar belakang Sains dan Tahfiz Al-Quran yang dapat memenuhi syarat untuk memenuhi pengajian dalam bidang profesional dan teknikal di mana-mana universiti tersohor di seluruh dunia. Ketika ini MRSM Gemencheh mempunyai pelajar yang mengikuti program Ulul Albab seramai 832 pelajar (tingkatan 1 Hingga 5). Jumlah guru juga telah meningkat kepada 104 orang dan staf seramai 32 orang. Semoga MRSM Gemencheh akan terus bersinar sebagai sebuah institusi pendidikan MARA yang sentiasa berdaya saing dengan konsisten di persada negara dan dunia. (<https://ng.mrsm.edu.my/cms/content>).

4.1 Sistem Pendidikan Ulul Albab

Sistem pendidikan Ulul Albab (atau dikenali sebagai SPMRSM Ulul Albab) merupakan sistem pendidikan yang berteraskan kepada pengajian Islam. Idea untuk memperkenalkan sistem pendidikan berteraskan Islam ini datangnya dari Datuk Seri Idris bin Jusoh. Pada tahun 2009, MRSM Kota Putra telah dipilih sebagai SPMRSM Ulul Albab yang pertama,

diikuti MRSM Gemenchah pada tahun 2010, MRSM Kepala Batas pada tahun 2011 dan MRSM Sungai Besar pada tahun 2016. (<https://ewarta.mara.gov.my/2018/01/09/mrsm-ulul-albab-penuhi-permintaan>).

4.2 Objektif SPMRSM Ulul Albab

4.2.1 Melahirkan generasi al Quran yang beriman, bertaqwa, berilmu, berakhlak mulia, berketrampilan, bertanggungjawab dan dapat berbakti kepada agama, bangsa dan negara.

4.2.2 Melahirkan pelajar yang berlatarbelakangkan Sains dan Tahfiz al-Quran yang dapat memenuhi syarat untuk mengikuti pengajian dalam bidang profesional dan teknikal di mana-mana universiti yang tersohor di seluruh dunia seperti universiti al-Azhar, Mesir dan seumpama dengannya.

4.2.3 Melahirkan pelajar yang dapat menghafaz al-Quran 30 Juzuk dalam tempoh 3 tahun pengajian di MRSM dan membina budaya Saintifik Al- Quran dengan pendekatan ICT sebagai pengupaya.

4.2.4 Melahirkan generasi al-Quran yang menguasai pelbagai bahasa utama dunia seperti Bahasa Melayu, Bahasa Inggeris, Bahasa Arab, Bahasa Jepun dan Bahasa Mandarin.

4.3 Visi SPMRSM Ulul Albab

Melahirkan generasi ulul-albab yang memahami sains, falsafah dan teknologi bercirikan quranik, ensiklopedik dan ijtihadik yang berteraskan al-quran bagi menghadapi cabaran globalisasi dan mencapai kegemilangan ketamaddunan ummah.

4.4 Misi SPMRSM Ulul Albab

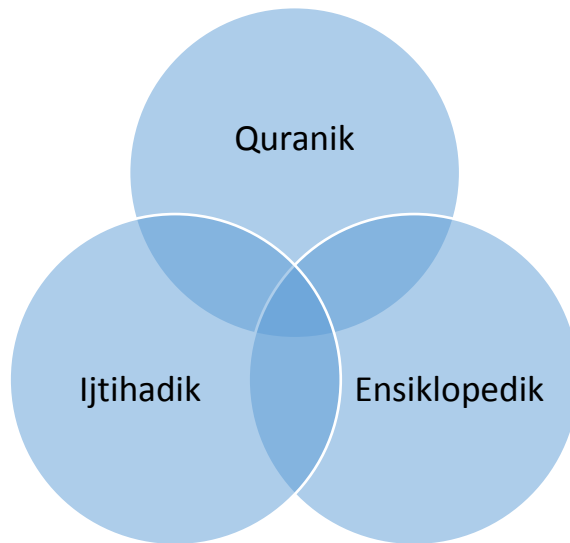
Mentarbiah pelajar untuk melahirkan modal insan yang beriman, bertaqwa, berilmu, berakhlak mulia, berketrampilan, bertanggungjawab dan dapat berbakti kepada agama, bangsa dan negara melalui pembudayaan al-Quran (<http://www.mara.gov.my/documents/287967/2078464/sistem-pendidikan-mrsm-ulul-albab>).

4.5 Ciri-ciri Ulul Albab

Menerusi program Ulul Albab, terdapat tiga ciri utama yang akan dipupuk. Pengerusi Mara, Datuk Dr Awang Adek Hussin berkata, terdapat cadangan lima ulul albab dirancang Mara setakat ini termasuk di Bera (Pahang), Bintulu (Sarawak), Ranau

(Sabah), Ketereh dan Tanah Merah (Kelantan) bagi memenuhi permintaan ibu bapa dan anak-anak yang berminat dijangka disediakan dalam masa tiga tahun akan datang. “Namun dengan kosnya yang agak tinggi, Mara lebih berminat untuk adakan mini ulul albab. Ia mungkin tak perlu habiskan 30 juzuk tetapi hanya separuh sahaja. Melalui sistem ulul albab ini kita akan lahirkan golongan profesional yang hafiz, sekali gus melahirkan generasi yang seimbang dunia akhirat ([https://ewarta.mara.gov.my/2018/01/09/mrsm-ulul-albab-penuhi permintaan](https://ewarta.mara.gov.my/2018/01/09/mrsm-ulul-albab-penuhi%20permintaan)).

Rajah 2: Model SPRMRSM Ulul Albab

Sumber: Majlis Amanah Rakyat (MARA)

4.5.1) Quranik

Pelajar mampu menghafal [Al-Quran](#) sebanyak 30 juzuk dalam masa tiga tahun serta memahami isi kandungannya.

4.5.2) Ensiklopedik

Pelajar mampu berkomunikasi dalam beberapa bahasa asing yang lain seperti Bahasa Mandarin, Bahasa Arab dan Bahasa Jepun

4.5.3) Ijtihadik

Pelajar mampu memberikan pandangan dan buah fikiran dalam menjawab persoalan-persoalan ummah serta berfikiran kreatif ([http://www.mara.gov.my/documents /287967 /2078464/sistem-pendidikan-mrsm-ulul-albab](http://www.mara.gov.my/documents/287967/2078464/sistem-pendidikan-mrsm-ulul-albab)).

4.6 Syarat-syarat Kemasukan

Bagi kemasukan Tingkatan Satu para pelajar hendaklah:

1. Warganegara Malaysia tahun enam
2. Pelajar Bumiputera atau Bukan Bumiputera yang menuntut di Sekolah Kebangsaan atau Sekolah Rendah Kebangsaan.
3. Mendapat 5A dalam Ujian Penilaian Sekolah Rendah (UPSR) tahun semasa bagi pelajar Semenanjung.
4. mendapat minima 3A 2B (A dalam Matematik dan Sains) dalam Ujian Penilaian Sekolah Rendah (UPSR) tahun semasa bagi pelajar Sabah dan Sarawak.
5. Bergiat aktif dalam bidang kepimpinan, kokurikulum dan sukan. Keutamaan diberi kepada pelajar dari keluarga berpendapatan rendah dari sekolah pedalaman, luar bandar dan kawasan bandar yang meliputi kawasan setingan dan kawasan daif.

Manakala lepasan PT3 jugs perlu mempunyai syarat-syarat berikut untuk memasuki MRSM iaitu:

1. Pelajar Bumiputera Tingkatan Tiga di Semenanjung Malaysia, Sabah dan Sarawak dan Pelajar Bukan Bumiputera Tingkatan Tiga yang sedang menuntut di Sekolah Menengah Kebangsaan di Semenanjung Malaysia.
2. Mendapat sekurang-kurang 6A 2B(A dalam Sains dan Matematik) dan tiada gred C, D atau E dalam subjek teras dalam PMR tahun semasa.
3. Markah yang tinggi dalam UKKM (Ujian kecenderungan ke MRSM) tahun semasa.
4. Pelajar perlu mengisi borang permohonan dan menduduki Ujian Kecenderungan Ke MRSM (UKKM) sebagai prasyarat kemasukan ke Tingkatan 4 MRSM. Pelajar yang menuntut di sekolah Berasrama Penuh Kementerian Pendidikan (SBP, SBPI) dan SMKA di bawah (JAPIM) Kementerian Pelajaran tidak layak memohon. (<http://pmr.penerangan.gov.my/index.php/pendidikan/159-maktab-rendah-sains-mara-mrsm.html>)

5. Metodologi Kajian

Kajian ini bertujuan mengenalpasti pelaksanaan komponen-komponen yang dilaksanakan dalam program Ulul Albab merangkumi Quranik, Ensiklopedik dan Ijtihadik. Model ini memberi tumpuan kepada pelaksanaan program Ulul Albab. Kajian yang dilaksanakan ini berbentuk kajian tinjauan dengan menggunakan pendekatan kuantitatif. Data dikumpulkan dari sebuah sekolah Maktab Rendah Sains Mara (MRSM) Ulul Albab di Gemencheh, Negeri Sembilan.

Berdasarkan kaedah persampelan rawak bersrata dan seimbang (Sekaran, 2003), penyelidik telah menjalankan kajian ke atas 115 orang responden. Justifikasi pemilihan di buat ke atas pelajar tingkatan lima kerana mereka hampir berjaya menamatkan pengajian di MRSM dan program Ulul Albab.

Bilangan saiz sampel responden ditentukan berdasarkan perkiraan oleh Krejcie dan Morgan (1970) dalam Educational and Psychological Measurement jika populasi dalam 177 orang saiz sample yang dicadangkan ialah 113 orang. Ini menunjukkan terdapat pertambahan dua orang iaitu 2.26%.

Kajian menggunakan satu set soal selidik yang dibahagikan kepada empat bahagian iaitu demografi responden, program quranik, program ensiklopedik dan program ijthadik. Para responden diminta menjawab satu set borang soal selidik Pelaksanaan Program Ulul Albab. Instrumen soal selidik yang dibina telah mendapat persetujuan dari dua orang pakar bidang bagi menentukan tahap kesahan kandungan. Data-data dianalisis secara dekriptif dengan melihat taburan kekerapan dan peratusan sahaja.

6. Dapatan Kajian

Dapatan kajian dibahagikan kepada dua bahagian iaitu bahagian satu berkaitan profil sampel kajian dan bahagian dua iaitu program Ulul Albab yang merangkumi Quranik, Ensiklopedik dan Ijthadik.

6.1 Profil Responden Kajian

Jadual 2 di bawah menunjukkan profil demografi responden di MRSM Ulul Albab, Gemencheh Negeri Sembilan. Kesemua responden adalah tingkatan lima. Dari segi komposisi jantina, data menunjukkan bilangan perempuan 65 orang melebihi dari lelaki iaitu sebanyak 50 orang sahaja.

Berdasarkan pendapatan ibu/ayah menunjukkan peratusan tertinggi (52.2%) ialah pendapatan RM3000 ke atas seramai 60 orang, diikuti dengan RM2000-RM2999 seramai 47 orang (40.9%), RM1999-RM1000 seramai 7 orang (6.0%) dan seorang bawah RM999 (0.9%).

Manakala dari aspek lokasi kediaman, 83 orang (72.2%) tinggal di kawasan Bandar berbanding 32 orang (27.8%) tinggal di kawasan luar bandar. Dari aspek amalan Islam dalam kehidupan harian menunjukkan seramai 112 orang (97.4%) sangat mengambil berat berbanding 3 orang (2.6%) sahaja yang kurang mengambil berat. Seramai 115 orang (100%) berjaya mendapat gred A dalam subjek Pendidikan Islam (PT3).

Jadual 2: Profil Responden Kajian

Item		Kekerapan	Peratus (%)
Jantina	Lelaki	50	43.5
	Perempuan	65	56.5
Pendapatan Ibu/Ayah	RM 3000 ke atas	60	52.2
	RM2000–RM 2999	47	40.9
	RM1000–RM1999	7	6.0
	RM999 and below	1	0.9
Lokasi Kediaman	Bandar	83	72.2
	Luar Bandar	32	27.8
Amalan Islam dalam rutin harian	Sangat Mengambil Berat	112	97.4
	Kurang Mengambil Berat	3	2.6
Gred Pengajian Islam (PT3)	Gred - A	115	100

6.2 Analisis Pelaksanaan Program Ulul Albab

Pelaksanaan program Ulul Albab ini merangkumi tiga konsep iaitu Quranik, Ijtihadik dan Ensiklopedik seperti yang ditunjukkan dalam ketiga-tiga jadual.

Komponen Quranik merujuk kepada salah satu Program Ulul Albab yang dilaksanakan di MRSM, Ulul Albab. Jadual 3 di bawah menunjukkan peratusan dan kekerapan responden berdasarkan maklumat yang berkaitan dengan konsep al-Quran yang dilaksanakan di MRSM Ulul Albab. Berdasarkan data juzu' semasa, peratusan tertinggi berada pada juzu 26-30 iaitu seramai 85 orang (73.9%). Ia menunjukkan majoriti responden berjaya menamatkan silibus hafazan al-Quran mereka. Walaupun tempoh masa yang digunakan adalah berbeza iaitu 20 hari seramai 57 orang (49.6%), diikuti 25 hari seramai 20 orang (17.4%), 5 hari seramai 19 orang (16.5%) dan 15 hari seramai 14 orang (12.2%). dengan pondon dalam menghafal setiap juzu 'Al Quran adalah berbeza.

Perbezaan boleh disebabkan oleh perbezaan minat dan penghargaan Al-Quran kerana keperibadian pelajar yang berminat dalam Quran merujuk kepada kewujudan minat pelajar tanpa paksaan dari mana-mana pihak (Siti Solehah, 2016). Dari aspek menghafal dan memahami maksud ayat pula menunjukkan bahawa seramai 106 orang responden (92.2%) bersetuju berbanding dengan yang tidak setuju iaitu seramai 9 orang (7.8%).

Dari aspek penggunaan kaedah hafazan sendiri menunjukkan majoriti responden bersetuju iaitu seramai 104 orang responden (90.4%) berbanding dengan 11 orang (9.6%) responden yang menggunakan kaedah lain.

Jadual 3: Pelaksanaan Konsep Ulul Albab (Quranik)

Item		Kekerapan	Peratus (%)
Sukatan Juzu semasa	Juzu' 21-25	30	26.1
	Juzu' 26-30	85	73.9
Tempoh Masa yang diambil untuk menghafaz setiap satu juzuk	5 hari	19	16.5
	10 hari	5	4.3
	15 hari	14	12.2
	20 hari	57	49.6
	25 hari	20	17.4
Ingat dan faham maksud ayat-ayat hafazan	Ya	106	92.2
	Tidak	9	7.8
Menggunakan metod sendiri dalam hafazan	Ya	104	90.4
	Tidak	11	9.6
Masa yang selalu digunakan untuk menghafaz dan mengulang	Pagi	50	43.5
	Petang	3	2.6
	Malam	62	53.9
Pengalaman menghafaz Sebelum MRSM	Ya	55	47.8
	Tidak	60	52.2
Praktikal konsep (BIFFAS)	Ya	99	86.1
	Tidak	16	13.9
Ingat dan Faham mampu membina personaliti yang baik	Ya	115	100
	Tidak	0	0%

Merujuk jadual 3 di atas, dari aspek masa yang selalu digunakan untuk hafazan dan ulangan al-Quran ialah waktu malam seramai 62 orang (53.9%), pagi seramai 50 orang (43.5%) dan petang seramai 3 orang (2.6%).

Dari aspek mengamalkan konsep BIFFAS yang bermaksud membaca (baca), menghafal, memahami (faham), berfikir (fikir), berlatih (amal), dan menyebar (sebar) menunjukkan bahawa seramai 99 orang (86.1%) bersetuju tetapi 60 orang (52.2%) tidak bersetuju. Kesemua responden bersetuju bahawa menghafal dan memahami al-Quran mampu membina personaliti yang baik.

Jadual 4: Pelaksanaan Konsep Ulul Albab (Ensiklopedik)

Item		Kekerapan (f)	Peratus (%)
Penguasaan selain BM	Bahasa Arab	4	13.5
	Bahasa Inggeris	19	16.5
	Kedua-dua di atas	92	80
Kemahiran Penulisan dan Pembacaan dalam BI	Penulisan sahaja	1	0.9
	Pembacaan sahaja	4	3.5
	Kedua-dua di atas	110	95.7
Kemahiran Penulisan dan Pembacaan dalam BA	Penulisan	0	0
	Pembacaan sahaja	33	28.7
	Kedua-dua di atas	82	71.3

Jadual 4 di atas menunjukkan konsep Ulul Albab dari aspek ensiklopedik. Data mencatatkan bahawa para responden menguasai bahasa Arab dan bahasa Inggeris seramai 92 orang (80%) berbanding hanya menguasai bahasa Inggeris sahaja 19 orang (16.5%) dan hanya menguasai bahasa Arab sahaja seramai 4 orang (13.5%). Manakala dari aspek kemahiran dalam bacaan dan penulisan bahasa Inggeris menunjukkan seramai 110 orang (95.7%) menguasai kedua-dua kemahiran, diikuti 4 orang (3.5%) sahaja dalam pembacaan dan seorang (0.9%) sahaja dalam penulisan. Dari aspek kemahiran dalam bacaan dan penulisan bahasa Arab menunjukkan 82 orang (71.3%) menguasai kedua-dua kemahiran berbanding dengan kemahiran dalam bacaan seramai 33 orang (28.7%).

Jadual 5: Pelaksanaan Konsep Ulul Albab (Ijtihadik)

Item		Kekerapan (f)	Peratus (%)
Menepati masa dapat membantu anda untuk lebih sistematik	TS	1	0.9
	KS	3	2.6
	S	0	0
	SS	111	96.5
Mengamalkan sikap berdisiplin dalam kehidupan	TS	0	0
	KS	0	0
	S	15	13
	SS	100	87
Aktiviti di luar bilik darjah sangat membantu anda untuk berfikir diluar kotak	TS	0	0
	KS	3	2.6
	S	91	79.1
fikiran sebagai seorang hafiz	SS	21	18.3

Quran			
Adakah anda akan berfikir sebab dan akibat sesuatu perkara sebelum membuat sebarang keputusan?	Ya	107	93
	Tidak	8	7
Adakah anda mampu berfikir secara kreatif?	Ya	99	86.1
	Tidak	16	13.9
Jika ada sesuatu perbincangan adakah anda akan melontarkan pandangan atau hanya berdiam diri?	Ya	93	80.9
	Tidak	22	19.1
Adakah anda akan berpandukan hukum Islam untuk sebarang permasalahan?	Ya	113	98.3
	Tidak	2	1.7
Adakah anda mempunyai minat dalam bidang keusahawanan?	Ya	91	79.1
	Tidak	24	20.9

Jadual 4 di atas peratusan dan kekerapan pelaksanaan komponen Ijtihadik. Dari aspek menepati masa dapat membantu anda untuk lebih sistematik menunjukkan bahawa responden sangat setuju seramai 111 orang (96.5%), kurang setuju 3 orang (2.6%) dan tidak setuju seramai seorang (0.9%). Dari aspek mengamalkan sikap berdisiplin dalam kehidupan menunjukkan sangat setuju seramai 100 orang (87%) dan 15 orang (13%) bersetuju.

Dari aspek aktiviti di luar bilik darjah sangat membantu anda untuk berfikir diluar kotak fikiran sebagai seorang hafiz Quran menunjukkan 91 orang (79.1%) bersetuju, 21 orang (18.3%) dan 3 orang (2.6%) kurang bersetuju.

Ini sejajar dengan kelengkapan-aktiviti-aktiviti ko-kurikulum luar yang disediakan oleh pihak MRSM seperti memanah, berenang, program usrah, menunggang kuda, program robotic dan sebagainya (Arniyuzie binti Mohd Arshad. 2015).

Dari aspek adakah anda akan berfikir sebab dan akibat sesuatu perkara sebelum membuat sebarang keputusan menunjukkan bersetuju seramai 107 orang (93%) berbanding dengan 8 orang tidak bersetuju (7%).

Dari aspek kemampuan berfikir secara kreatif pula menunjukkan seramai 99 orang (86.1%) bersetuju tetapi 16 orang (13.9%) tidak bersetuju.

Ia dapat dilihat dengan penyertaan banyak persaingan sebagai contoh untuk mendapatkan tempat kedua dan keempat dalam pertandingan inovasi MARA Semenanjung Malaysia dan juga mendapat pingat gangsa di Kuala Lumpur Engineering and Science Fair (KLESF). Keberkesanan Program Ulul Albab dapat dilihat dari pelbagai perspektif iaitu kemahiran, minat, motivasi, keperibadian dan identiti pelajar. Tidak dapat

dinamakan bahawa pelajar Ulul Albab telah menguasai pelbagai kemahiran yang ada dalam Al Quran, bahasa, pemikiran dan kreativiti tetapi mereka juga berbakat dalam menghasilkan inovasi Sains berdasarkan Islam (Mohd Shahril Amad Razimi & Sidek Baba. 2013).

7. Kesimpulan

7.1 Pelaksanaan program Ulul Albab berjaya dilaksanakan dalam konsep Quranik, Ijtihadik dan Ensiklopedik dalam melahirkan generasi yang berlatarbelakang sains, teknologi dan huffaz.

7.2 Dari aspek konsep Quranik dalam Program Ulul Albab berada di tahap yang baik kerana 73.9 peratus berjaya mencapai objektif utama dalam pembentukan seorang pelajar di Mara Junior Science College walaupun tidak mencapai dalam masa yang ditetapkan tiga tahun tapi masih dalam pengajian di MRSM. Ini disokong dengan statistik, terdapat peningkatan lepasan para pelajar yang berjaya menamatkan hafazan 30 juzu 'Al-Quran setiap tahun. Data menunjukkan sehingga 7 Ogos 2015, MRSM Ulul Albab telah menghasilkan seramai 689 orang Huffaz. ([https://www.facebook.com/Majlis Amanah Rakyat/posts](https://www.facebook.com/MajlisAmanahRakyat/posts)).

7.3 26.1% yang tidak mencapai juzu' 26 disebabkan kerana tempoh masa yang lama diambil oleh pelajar untuk menghafal setiap 1 juzu 'adalah sekitar 20 hingga 25 hari dengan peratusan lebih dari 50%. Kedua, lebih daripada separuh daripada pelajar tidak mempunyai sebarang pengalaman menghafal. Ketiga, pelajar menggunakan kaedah mereka sendiri untuk menghafal.

7.4 Semua pelajar bersetuju untuk menghafal dengan memahami dapat mengembangkan personaliti yang baik kerana lebih daripada 80% dari mereka mengamalkan konsep BIFFAS yang dapat membuat mereka mengamalkan hafalan mereka.

7.5 Dari aspek konsep ijtihadik, Lebih daripada 90% pelajar berfikir akibat sesuatu perkara sebelum mereka membuat sebarang keputusan dan dipandu oleh undang-undang Islam dalam sebarang masalah.

7.6 Namun perlu kepada pemurnian dalam aspek ijtihadik kerana terdapat 15% pelajar tidak mempraktikkan sikap disiplin dalam kehidupan dan tidak bersetuju dengan ketepatan masa akan membantu mereka untuk menjadi lebih sistematik.

7.7 Penambahbaikan juga perlu diberi perhatian kerana terdapat 17% pelajar tidak mempunyai keupayaan dalam berfikir secara kreatif dan memberi pendapat dalam sebarang perbahasan yang mungkin kerana sesetengah daripada mereka tidak berfikir aktiviti luaran akan membantu mereka berfikir di luar kotak.

7.7 Aspek konsep ensiklopedik juga berjaya dilaksanakan kerana majoriti pelajar menguasai kedua-dua bahasa iaitu bahasa Inggeris dan bahasa Arab. Bahkan tahap penguasaan dalam aspek kemahiran bertulis dan membaca juga baik.

8. Rujukan

Ewarta Mara. "MrsM Ulul Albab Diperluas". <https://ewarta.mara.gov.my/2010/01/18/mrsm-ulul-albab-diperluaskan/> dicapai pada 10 Disember 2017

Idris, Jusoh. 28 February 2013. "Programme Ulul Albab: Ulul Albab - Misi Menjana Kepimpinan Muslim Global". http://www.silveromedia.com.my/idrisjusoh/?page_id=501 dicapai pada 10 Disember 2017.

Majlis Amanah Rakyat. 7 August 2015. "Jumlah alhafiz dan alhafizah keluaran MRSM *Ulul Albab* setakat 7 Ogos 2015". <https://www.facebook.com/MajlisAmanahRakyat/posts/883713954997990> dicapai pada 15 Disember 2017

Majlis Amanah Rakyat. <http://www.mara.gov.my/documents/287967/2078464/sistem-pendidikan-mrsm-ulul-albab> dicapai pada 20 Disember 2017

Modul Quranik Program Ulul Albab Maktab Rendah Sains Mara. Kuala Lumpur: Bahagian Pendidikan & Latihan (Menengah) MARA. 2017.

Mohd Shahril Amad Razimi & Sidek Baba. 2013. *Integrating Ulul Albab Education and Science Education in Development Insan Ta'dibi Generation: A Case Study of Mara Junior Science College (MJSC)*. Prosiding Konferense Pendidikan Antarabangsa WEI, Antalya.

Maktab Rendah Sains Mara (<https://ng.mrsm.edu.my/cms/content>) dicapai pada 21 Disember 2017.

Perpustakaan Negara Malaysia (http://www.pnm.gov.my/yangpertama/Edu_MRSM) dicapai pada 21 Disember 2017.

Prospektus Maktab Rendah Sains MARA 1994/1995. Majlis Amanah Rakyat.

Robert V.Krejcie dan Darylen W.Morgan, "Determining Sample Size for Research Activities in Educational and Psychological Measurement", Vol. 30. Duluth: University of Minnesota, 1970.

Siti Solehah Ibrahim & Umi Kalthom Abdul Manaf. 2016. "Ciri-ciri Sahsiah bagi Kemasukan Pelajar ke Maktab Rendah Sains MARA (MRSM) Ulul Albab Menurut

Perspektif Pihak Pentadbir”. *International Journal of Education and Training*. Vol. 2. November.

Uma Sekaran, *Research Methods For Bussiness A Skill-Building Approach* ed.ke-4, (Inc: US Amerika: John Wiley&Sons, 2003),

Umi Kalthom Abdul Manaf. 2015. “Academic Expectations of MARA Stakeholders on the Ulul Albab Curriculum at a MARA Junior Science College”. *Journal of Creative Practices in Language Learning and Teaching*. Vol. 3.

Utusan Malaysia (http://ww1.utusan.com.my/utusan/Rencana/20121110/re_03/Menyambut-pencapaian-40-tahun-MRSM) dicapai pada 21 Disember 2017.